

Landskap: Småland Upptecknat av: Joh. Ljögren
 Härad: Västra Adress: Lövåsa, Hultsjö
Hjälmsjö
 Socken: ö. Hultsjö m. fl. Berättat av: skrivare i rapport.
 Uppteckningsår: 1945 Född år 1883 i Hultsjö

Lågnen om "Kloka Stens." s. 1-4
Jude blev mördad. s. 1.
Välbad i en prästs skymad
visade sig. s. 1.
En underlig syn, - ädverkod för
sten som försvann. s. 1.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 9701: /.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Eftersom jag ej på en tid hört något från L.U.F.s arkivgående några frågor har jag ändå tagit mig friheten sända några gamla uppteckningar om en gammal gnomna från Hjälmseryd som allmänt kallades för Kloka Stina; vilken enligt den allmänna uppfattningen skulle vara en trollkäring av första rangen. Och Fru Lindberg berättar att så sent som år 1940 då hon låg och sov en natt i sin säng vaknade hon vid att klockan på väggen började klirra med pendikeln mot klockväggen bakåt i stället för att som vanligt svänga fram och tillbaka, och i samband härmed hördes ett hest och skärande skratt. Det kan i detta sammanhang tilläggas att detta skedde i samma by som kloka Stina hade bebott nämligen Karshult Hjälmseryd. Vidare berättar en sägen att en Jude skulle blivit mördad på grund av att han skulle ha haft ett barn tillsammans med någon av byns flickor. Och en fru från Möcklehult i Hjälmseryd berättar att när hon för några år sen gick på raka vägen mot sitt hem på kvällen vid klockan 11 à 12 tiden skulle då fått se en välmad i en mans skepnad liknande en präst iklädd prästkappa, samt bärande ett litet barn, men att när frun stannade för att se var det var försvann skepnade spårlöst.

Vidare berättar fru Lindberg att omkring år 1935 såg hon en konstig syn, rätt som hon gick fick hon se liksom en s.k. årderkrok för oxar, när hon då stannade för att se var det var, höjde sig ekipaget mot skyn och försvann så småningom.

Kloka Stinas hade även gōda sidor, vilket vi även nu skola se, fast litet trollkunnig tycks hon nog ha varit. Ty ifrån Hultsjö socken kom en gång en landtbrukare för att få hjälp med vargarna ty de åto nemligen upp hans får, han tog med sig s. k. förning i form av en kalvstek, till Kitta i Karshult som hon allmänt kallades, men under vägen dit tänkte han för sig själv vad han egentligen hos "kärringen" att göra, hon kan väl ialla fall inget göra. Frankommen till kloka Stina uträttar han sitt ärende får han rent besked om vad han tänkte om henne, ty sade hon du tänkte när du var på väg hit, att det inte var mycket lönt att besöka mig, ty du trodde inte på mig. Men tag din kalvstek och lägg den norr om ett visst berg i din hage, och låt den ligga der blir du allt av med vargarna.

Landtbrukaren vände åter hem och gjorde som "Kitta" hade sagt, och det berättas att efter den dagen bet inga vargar hans får.

Vidare berättas att en person även den från Hultsjö blivit bestulen, och även han gick då till kloka Stina, och fick upplysning om var den fans, samt vilket klockslag samt pekade även ut stället dit han fick gå och hämta sitt stulna gods.

En annan person från Hjälseryd hade blifvit av med sin järnstång, varför han vände sig till "Kitta i Karshult" och kommen till henne utpekade hon strax den skyldige som genast fick gå hem med den stulna stången, ty sade hon annars skall han få

ACC. N:R

M. 9701:3

-6-

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

stå vid den stolta järnstången.

Fru Lindberg berättar vidare att hon hört att en kvinna skulle ge kloka Stina en kruka mjölk, men skummade mjölken innan hon gick till henne, men kommen ett stycke på vägen skulle hon gå över en gärdesgård, men just som hon gick över gärdesgården skall det till i krukans på ett så konstigt och besynnerligt sätt, kommen så fram till Stina sade hon att hon var tacksam för mjölken, men att hon inte skulle skumma mjölken en annan gång hon ville ge Stina litet mjölk.

Vidare berättas att "Kitta i Kässhult" skulle kunna förgöra mjölken så att det ej gick att kärna något smör, och skulle förgjort mjölken för en kvinna så att hon ej kunde kärna, eller få något smör på ett halft år, och till slut fick gå till kärringen och bedja om att bli förlösta ur trolldomen. "Kitta" följde då med dem och lärde dem hur de skulle göra, de skulle nemligen slå grädden ikärnan tillsammans med träkol, sedan skulle de gå runt stugan nattsols.

Vidare ontalas att en del tattare kunde något sorts trolleri, om de ej fick allt vad de begärde eller blevo nekade någonting hos någon landtbrukare skulle de då förgort landtbrukarens kor så att de både mjölkade blod, eller också ej kunde kärna något smör, vidare skulle inte korna komma hem om kvällarna samt mycket annat trolltyg, men Kloka Stina kunde alltid rätta till det som var förgjort.

ACC. N:R M. 9701:4

-8-

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

När tattare och sådana människor kommo, som misstänktes kunde förgöra eller på något sätt trollo, skulle man alltid ta "glövor" brinnande kol och kasta efter dem det skulle förhindra dem i sin trolldom sades det. Och det berättas att konstigt nog hade aldrig "Kloka Stina" något besök av några tattare eller dyligt. Slutligen kan berättas att Kloka Stinas bibel fins hos en hemmansägare i Hultsjö som heter Johan Swensson, och i den biblen fins några konstiga teckningar och krumelurer, om nu "Kitta" har gjort dem själv är inte gott att säga, men hur som helst en ganska underlig gumma var emellertid Kitta i Karshult.

Lönåsa Hultsjö i juni 1945

Joh. Sjöquist.